

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in drugo tujo državo 6 K.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Srbi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, — Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 26.

V Ljubljani, dne 29. junija 1916.

Leto XXIX.

Z ujetniki!

Klasje že rumeni; tupatam na jugu n. pr. krog Temešvara na Ogrskem se že bliska srp in podira, kar nam je božji blagoslov naklonil, da premagamo lakoto, ki z njo hočejo naši sovražniki izsiliti svojo zmagó. Iz naše državne polovice prihajajo dobre vesti o letošnji letini. Z Ogrskega so nekaj časa sem vsa poročila ustavili; tožijo pa nekoliko, da je rja naredila mnogo škode. Vendar pa ne more biti nobenega dvoma, da je letošnja letina neprimerno boljša od lanske v vseh ozirih.

Sovražnik je mislil, da niti obdelati ne bomo mogli; vrh tega je trdil, da nas bodo ujetniki, ki smo jih lansko leto ob zmago-slavni poti od Gorlic tja za Luck v stotiso-čih nalovili, izjedli. Človek res ne ve, kako se je vse tako lepo izšlo. Konj ni; žrebet-nih kobil nekaj, mladih, neizkušenih konji-čev, pa starih, nadušljivih mrh vidiš nekaj na kmetih; voli so v obilnem številu poklani; krava je stopila na njihovo mesto, da vozi in vleče. Šlo je pa vendarle. Vse je obdelano in sicer povsod tik ob fronti; ob grozopolni muziki granat in šrapnelov je kmet povsod izvršil svojo nalogo. Povedali smo že velikrat, da smo za to dolžni hvalo zlasti našim čudovito pridnim in neugna-nim ženam in dekletom; marsikje so poma-gali vojaki; najznačilnejše je pa, da so ujetniki, ki nam jih je sovražnik privoščil, da nas bodo izjedli, zelo zelo mnogo pri-pomogli, da je zemlja popolnoma obdelana. Ruski vojaki, ki so jih naše zmagoslav-ne armade polovile v tiamah, so v ogrom-ni večini kmečki sinovi. Srečni so bili, ko so prišli zopet do svojega mirnega dela in so zamenjali bajonet s plugom in puško s koso. Splošno se po vseh deželah naše do-movine trdi, da so se pri delu dobro izka-zali. Kmetje so pa tudi povsod, kjer so jih dobili, hvaležni vojaški in državni upravi, da jim je z ujetniki nadomestila pridne ro-

ke tistih, katere domovinska dolžnost kli-če, da branijo z orožjem v roki dom so-vražnih vpadov. Tudi nemški kmetje, ki imajo z ujetniki veliko težavo, ker se ne morejo razumeti z njimi, so v tem oziru popolnoma ene misli z drugimi. V sloven-skih pokrajinah jih imamo precejšnje šte-vilo med Štajerci in Korošci, na Kranjskem jih je pa le malo. Naj bi se zdaj v tem oziru ta reč izpremenila. Zakaj naj bi imeli n. pr. Čehi zdaj uravnano Labo z ujetniki? Zakaj naj bi Zgornji Avstrijci in Štajerci rabili lahko ujetnike za ureditev svojih rek in hudournikov, za izvršitev svo-jih cest in za obdelovanje svojega polja? Naj se da ta ugodnost tudi našim ljudem na Kranjskem in Primorskem. Kolikor je treba žrtve za to, da se ujetniki vzdržu-jejo, so razdeljene na vse; naj imajo torej tudi vsi kaj od njih. Ravnopravnost je v tem oziru upravičena; potreba pa ni južno od Karavank nič manjši, če ni še v marsi-čem večji, nego severno od njih. Zlasti na eno reč ne pozabimo. Nepopisna škoda bo, če se ne bo moglo spraviti vse seno in vsa otava letošnjega leta. Močnih krmil je le malo; nekaterih vrst sploh nič. Ali naj torej pripomočke, ki se z njimi dela meso in mast, ki nam zagotavljajo mleko, pusti-mo propasti? V hribovskih krajih, kjer že tudi ob navadnih časih nisi dobil izlepa kosca, bo letos še mnogo hujše. Tam za-čno seči okrog sv. Petra, in noter do rož-novenske nedelje poje kosa. Ni drugače, če hočeš obrati neštete grme in obronke, ki je z njimi oblagodaren hribovski svet. Le-tos ni moških domala nič doma. Košnje po hribih ženske ne bodo zmogle. Naj se torej čim najprej okrajni glavarji — v po-štev pridejo zlasti Radoljica, Kranj in Kam-nik — obrnejo na pristojno mesto, da dobe za košnjo zadostno število ujetnikov. Do-bro vemo, da bi vsak najrajši imel svojega sina ali gospodarja doma. Bog daj, da kma-lu pridejo vsi brez izjeme domov! Toda zdaj, ko na vseh mejah sovražnik izteza

svojo roko in zažiga divje napade proti nam, je jasno, da ne more biti dopustov to-liko, kolikor bi jih bilo treba, ko bi hoteli s svojimi močmi vso košnjo, in pridenimo še — vso mlatev — tako izvršiti, kakor je treba. Ni druge pomoči, nego da prosimo za ujetnike in jih tudi dobimo. Vzdržati moramo; zato pa moramo izrabiti vsaj to vse, kar nam zemlja daje. Kdor tu kaj za-mudi, greši nad seboj in nad domovino.

Pregled po svetu.

Mnogim ustreženo. Laski kralj bo imel lahko nalogo pri vladanju nezadovoljnega ljudstva, ker je pritegnil k vladnim jaslim kar 19 mož-ministrov. Med njimi je še celo voditelj katoliških volilcev iz Milana, od-vetnik Meda, ki so ga naredili za finančnega ministra. Ta pač ne bo imel lahkega dela. Vatikanski listi poročajo, da zastopa le svoje prijatelje in da ohrani Vatikan po-polno neodvisnost v sedanjih vojski.

Zmede na Irskem. Vsa z Irskega do-šla poročila potrjujejo, da so zopet izbruh-nili veliki nemiri. Gotovo je, da so zaprte vse glavne železniške proge zaradi napa-dov na nje. Čete, ki so jih nameravali pre-peljati iz Belfasta na jug, so se vrnile, ker ni bila proga dovolj varna.

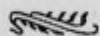
† Kitchener. Iz zanesljivega vira se poroča: Kitchener je bil na poti k Brusilovi armadi, da bi bil na povabilo carja osebno navzoč pri ruski ofenzivi v Voliniji in Gali-ciji. Kitchener je zapustil premoženje v vrednosti 5 milijonov frankov.

Nov pritisk na Grčijo. Ententa je iz-ročila Grčiji noto, v kateri zahteva splošno razorožitev, odstop vlade, razpust zborni-ce, novo ministrstvo, nove volitve in konč-no resno garancijo, da se vse to izvrši. En-tenta toži, da je bila Grčija proti Bolgarom preveč odjenljiva ker se ni uprla, ko so

prestopili bolgarski vojaki mejo. — Francozi in Angleži so isto poprej sami storili, zdaj se jeze nad Bolgari.

Grška in škripcih. Skuludisova vlada odstopila. V poslaniški zbornici je napovedal ministrski predsednik Skuludis, da sedanja grška vlada odstopi. Grčija je sprejela vse zahteve entente. Kralj je poveril sestavo nove vlade Zaimisu, ki se je bil lani meseca marca umaknil Skuludisu. Zaimis zagovarja brezpogojno nevtralnost. — Pred Pirej je došlo veliko ententinih vojnih ladij, ki so se pa umaknile, ko je Zaimis ententinih poslanikom izjavil, da hoče ustreči zahtevam četverosporazuma. Po celi deželi vlada mir.

Vojaške in vojskote priprave med Združenimi državami in Mehiko močno napredujejo. Bojne ladje so odplule proti mehiškanski obali. — Mehikanski general Carranza je ukazal mobilizacijo Mehikancev in pričakuje, da mu bo Španska šla na roko. — Carranza je namreč zahteval, da morajo ameriške čete, ki so na mehiškanski meji, da varujejo red in mir, takoj zapustiti mehiškansko ozemlje, kar se ni zgodilo. Pri kraju Carrig (ob meji) je bil 20. junija že krvav spopad. — Zastopnika ljudovlad San Salvador in Costarica sta obvestila mehiškansko vlado, da pomagata obedve republiki Mehiki proti Združenim državam, če vkorakajo čete Združenih držav v Mehiko.

Svetovna vojska.

V Voliniji gremo naprej. — Hindenburg zopet nastopil. — Hud pritisk Rusov v Bukovini. Naši izpraznili južno od Černovic več postojank. — Na italijanskem bojišču manjši boji. — Uspešni letalski boji nad morjem pri Trstu. — Pogreznjena laška bojna križarka. — Trdnjava Thiaumont padla. Nemci oddaljeni 5 kilometrov od Verduna.

VOJSKA Z RUSI

Tri tedne že traja velikanska borba avstrijskih čet z ogromnimi masami ruskega sovražnika. Fronta v Bukovini, Galiciji in Voliniji je dolga približno 400 km. Ruska ofenziva je imela to ugodnost, da je prisilila naše vojno vodstvo potegniti na dveh mestih fronto nazaj. Zahodno od Lucka in Dubna so pa zadele napadalne sile ruske armade na odločni upor avstrijskih in nemških rezervnih čet. Tu se je zlomilo prdiranje in so zavezniške čete v protisunk pridobile zopet nekaj ozemlja. Borba za končni uspeh se nadaljuje na celi črti; upanje je, da bo končni uspeh tudi v tej borbi na strani zavezniških armad. S tem bi bila dobljena najbrž zadnja velika bitka na vzhodu v tej svetovni vojski.

Ententa se je na vso moč veselila prvega uspeha, toda tistega veselje je pravo in trajno, ki se nazadnje veseli. Edinost in odločnost avstrijskih narodov si bo izvojevala tudi sedaj srečen izid.

Bojna črta v Voliniji. Na naši bojni črti, ki gre od Novega Aleksinjeva (na meji severno od Tarnopola) čez Lopučno-Radzivilov-Berestečko, ob Lipi navzgor do Gorohova, nato ob Lipi do Lohačev, je bilo odbitih več ruskih napadov. Na obeh straneh železnice, ki pelje iz Radzivilova v Brode, je sovražnik nadaljeval svoje prodiralne poizkuse, dosedaj brez uspeha.

Vsa zadnja poročila iz te bojne črte pa soglašajo v tem, da sovražnik nič ne napreduje, marveč da so bili odbiti vsi ruski napali in so naše čete ujele približno 2500 Rusov.

Zvezne bojne sile, ki se vojskujejo v Voliniji, so napredovale severno od Gorohova, vzhodno od črte Lokači-Kisjelin in pri Sokulu. Tako na teh bojiščih kakor tudi pri Kolkah so se izjalovili vsi z največjo trdovratnostjo ponovljeni protinapadi Rusov.

Pri Črnovicah. Rusi so vrgli v severno Bukovino velike množice konjeništa, ker je ondotno ozemlje dovolj ugodno za razvoji konjenice. Boji jezdecov so se nadaljevali do malega Sereta, kjer so posamezni oddelki prekoračili reko. Deli armade generala Lesički so prodrli tudi čez Sučavo, a so bili blizu meje pri Gura Humori odbiti. — Zahodno od Črnovic so Rusi zasedli kraj Kutj, a so ga kmalu zopet izgubili.

Hindenburg zopet nastopil. Poroča se o krepkih sunkih nemških armad južno od Dvinska pri Dubatovki in na obeh straneh Kreve. Pri Dubatovki so Nemci predrli več ruskih postojank. Ujetih 200 Rusov, vpljenih nekaj strojnih pušk. Izgube Rusov so velike.

Linsingenove čete zmagonosne. Zahodno od Lucka so bili več dni hudi boji. Ruske čete so imele nalogo prodirati v smeri proti Vladimiru Volinskemu; a so bile temeljito zavrnjene pri Lokačih in Gorohovu. Pri Lokačih so naši zajeli 400 Rusov in 4 strojne puške. Sovražnik pošilja neprestano nove sile. Pri Radzivilovu (na rusko-gališki meji nasproti Brodija) so hoteli Rusi dobiti pot proti Lvovu, a zaželjenega uspeha tudi tu ne bodo pričakali.

Severozahodno od Tarnopola si Rusi neprestano prizadevajo, da bi si priborili odprto pot proti zahodu. Dne 23. junija so naši zopet odbili mogočen napad Rusov, ki so občutili moč naših topov. Isti dan so nagnale avstrijske čete rusko moč tudi pri Radzivilovu.

V Bukovini rine oddelek ruskih čet po ravnini proti jugu. Naše čete so zasedle med Kimpolungom in Jakobnem nove postojanke. Brez sovražnikovega vpliva so izpraznili naši tudi višine južno od Berhameda in Viznica.

VOJSKA Z ITALIJO

Vteli in vrezali so se. (Laško uradno poročilo.) 18. junija. Trajno ljuti boj za naše postojanke na južnem robu kotline Asiago dokazuje, da zasleduje sovražnik vztrajno prvotno vodilno misel načrta svoje ofenzive. Njegovo trajno in vztrajno napadalo veselje priča, da dogodki na vzhodni bojni črti njegovega napadalnega delovanja na tridentinski bojni črti niso zmanjšali. Tam ni odtegnil še nobenih voj-

nih sil in tega tudi v bodoče ne bo mogel izvesti z ozirom na našo odločno protiofenzivo.

Povsod po malem. Zadnji teden so bili manjši boji na vseh črtah: ob Doberdobski planoti, v odseku Plöcken, južnovzhodno od Mrzlega vrha, na Ortlerski skupini, kjer so naši zasedli več vrhov, in v Dolomitih. V okolici Plöckena so bili spopadi resnejšega značaja, ki izvirajo od nastopa naših čet. — Tudi Lahi so dvakrat napadli in bili odbiti. — Pri Gorici je zavladal po zadnjih brezuspešnih sunkih italijanskih čet počini mir. Ofenzivna sila Lahov se je nekoliko polegla... Nekateri sodijo, da se začne nova silovita ofenziva.

NA MORJU

Podmorski čoln v Sredozemskem morju. Zadnje dni je neki nemški podmorski čoln jako odločno nastopil v vodah Sredozemskega morja. Potopil je angleške parnike »Rhona«, »Brutseh«, »Capa«; dalje italijanske ladje »Provedela«, »Dolmetta« in »Audace«, ter francosko ladjo »Olgaz«. — Japonski parnik »Hatori Maru« je bil napaden v Sredozemskem morju od podvodnega čolna. Težko poškodovan je moral iskati zavetja v pristanišču na Malti.

Napad na Piran. Ponoči od 23. na 24. junija so poskušale tri laške torpedovke presenetiti in napasti Piran; a so takoj zbežale, ko so obrežne baterije otvorile ogenj. — Nasproti je pa isto jutro neka naša torpedovka obstreljevala laško obalo pri Giulia-nuova in zadevala neko tvornico in tovorni vlak, pri katerem se je razletel stroj. Štirje vozovi so zgoreli, več je poškodovanih.

Sovražni hidroplan sestreljen. Mornariški častnik Banfield se je kmalu nato dvignil proti sovražnemu vodnemu letalu, ki je nameravalo napasti Trst, in ga sestrelil nad morjem. Opazovalec (Italijan) je mrtev, pilot (Francoz) ujet. Letalo so privzeli v Trst. Isti poročnik je eno urbo nato zopet zmagal drugo sovražno letalo, ki je padlo v morje pred Građežem. Letalo je potem rešil neki laški motorni čoln.

Pogreznjena laška bojna ladja. Dne 23. junija dopoldne je napadel in potopil naš podvodni čoln v Otrantskem zalivu (med Brindisijem in Valono) pomožno laško križarko vrste »Principe Umberto«. S križarko je vozil tudi rušilec vrste »Fourche«, ki je zasledoval našega potapljača z bombami. Ko se je vrnil zopet na kraj, kjer je bila pogreznjena križarka, ga je zadel ista usoda. Bil je potopljen.

BOJI NA ZAHODU

Na belgijsko-francoski meji in pri Oise so bili ta teden zopet hujši spopadi; delovalo je predvsem topništvo; tudi je besnel boj z minami. — Vzhodno od Moze so se vneli boji pehote, v katerih so Nemci pridobili nekoliko ozemlja zahodno od Vaux. — Nato so sledili trije francoski napadi na zasedene postojanke, ki so se pa zlomili brez uspeha. Nemci so zajeli 400 mož.

Devet letal izgubljenih. Sovražniki so v zadnjih zračnih bojih in poletih izgubili 9 letal. Napadli so bili mesti Karlsruhe in Mühlheim na Badenskem. Med prebivalstvom je več žrtev; vojaška škoda pa ni

znatna. Na povratku so napadalci izgubili 4 letala.

Trdnjava Thiaumont padla. Na desnem bregu Moze so planile 23. junija nemške čete, na čelu 10. bavarski pešpolk in bavarski pehotni telesni polk po uspešni pripravi s topovi na naskok trdnjavskega ozemlja pri Thiaumontu. Trdnjava je padla. — Tudi južno od utrdbe Vaux so Nemci napredovali. Ujetih je 2673 Francozov, med njimi 60 častnikov. Iz Thiaumonta v Verdun je kornaj še 5 km. Utrdba obvladuje vse na zahodu ležeče vrhove.

BALKAN.

Ob grški meji pri Dojranu in Gjevgjeliju se ponavljajo zmerni topovski boji.

Pri Valoni so zgradili Lahi pri Feras močno obmoščno utrdbo, ki so jo naše čete 20. junija napadle s topovi. Lahi so bili presenečeni in se niso mogli dolgo braniti, marveč so zbežali. Naši so uplenili veliko vojnega blaga. — V Valono vozijo Lahi municijo in ojačenja. Ko bo ententa začela splošno ofenzivo, bodo baje nastopili tudi Italijani pri Valoni.

ministrstva. Nabiralniki imajo obliko in velikost šrapnelov, kakršne mečejo 30.5 cm možnarji. Vsak ima napis: »Prosim 2 vinarja!«

Patriotični znaki kranjski v prid vdovam in sirotam in v prid namenom »Rdečega križa« so se jeli razpečavati. En znak stane 3 K.

Za redne člane deželnega zdravstvenega sveta so imenovani: dr. Julij Schuster, primarij dr. A. Valenta, dr. O. Krajec in dr. J. Jenko. — Imenoval jih je minister za notranje zadeve.

Notarska sprememba. Iz Senožec v Trebnje je prestavljen notar dr. Ivan Stojan.

† M. Ksaverija Murgel. V Škofji Loki so pokopali prednice namestnico, uršulinko m. Ksaverijo, ki je dosegla lepo starost 84 let. Ves čas dolgega samostanskega življenja je pridno sodelovala pri vzgoji in pouku številnih gojenk. Naj uživa pri Bogu plačilo!

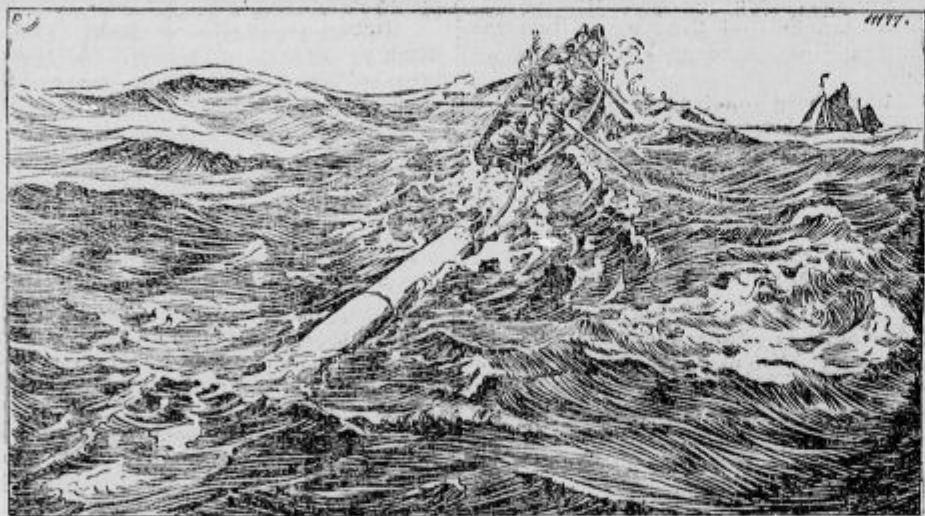
Padlim vojakom je zvonilo predpretekli ponedeljek po vseh cerkvah kranjske dekanije, torek nato so se pa opravile po vseh župnijah črne sv. maše za padle voja-

gagonov žita. Pravočasno je tudi skrbela za velike zaloge špecerijskega in kolonialnega blaga: testenin, kave, olja, masti, rib, kaše itd. O delovanju Gospodarske zveze, osobito med vojsko, izide posebna knjižica.

Pribojček učiteljstvu. S 1. julijem prejme vojno draginjsko podporo vse na Kranjskem dejansko službujoče učiteljstvo. Enkratno podporo dobe tudi vpokojeni učitelji.

Detomorilka. Ivana Ferjančič iz Slapa na Vipavskem je bila obsojena na vešala, ker je zadušila novorojenčka nezakonske matere, sestre njene Frančiške. Poslednja je dobila pa 12 let ječe, ker je Ivano nago-varjala k temu nečloveškemu dejanju.

Srečke avstrijskega »Rdečega križa« L. 1916. Kakor smo že omenili, izda osrednje društvo avstr. »Rdečega križa« nove srečke, ki se glase na vrednost 20 kron, nakupna cena je pa z ozirom na veliko možnost, da se zadene prejalislej lep dobiček v najvišjem znesku do 500.000 kron, določena za sedaj na 30 kron. Podpisovanje oziroma priglaševanje na te nove srečke se je pričelo z dnem 27. junija in traja do 10. julija. Priglasijo se lahko ena ali več srečk pri vsaki banki in je treba za sedaj plačati za vsako naprej naročeno srečko znesek 5 K, ostanek se plača tedaj, ko določena banka sporoči, koliko srečk je mogla vsakemu posamniku dodeliti. Več o tem razpisu glej v današnjem oglasu. Pri določitvi nakupne cene se je društvo oziralo prvič na to, da si zagotovi za sedanjo izredno dobo čim največ dohodkov, na drugi strani pa tudi vpošteva želje občinstva in je zato določilo najmanjši dobiček takoj v prvih letih na 30 kron, v poznejših letih se pa isti dvigne do višine 48 kron. Vse srečke bodo izžrebane do l. 1956., in sicer bodo v prvi dobi na leto po štiri, pozneje pa po tri oziroma dve žrebanji.

Ribiški čoln ujame torpedo.

Tedenske novice.

50 letni spomin kustoške zmage smo praznovali 24. in 25. junija v prvi vrsti z molitvijo do vsepravičnega Boga, da bi do-delil našim junaškim četam čimprej končno zmago predvsem nad onim sovražnikom, ki ne pozna in ne ceni ne zaveze, ne dane besede in zvestobe. Naj bi se k letnicama 1848 in 1866 pridružila tudi letnica 1916, ki naj znači v zgodovini naših zmag za celo Avstrijo srečno leto slavnega zmago-slavja in častnega miru. — Ljubljana je bila 24. in 25. junija praznično oblečena; cesarske in kranjske zastave so plapolale vsepovsod. Videti je bilo tudi nekaj zastav kranjskih deželnih stanov, do katerih ima seveda pravico samo deželni dvorec, ki se jih pa iz patrijotičnih ozirov ne posluhuje.

Šrapneli kot nabiralniki. V Ljubljani so postavili tri nabiralnike za »Rdeči križ«, za vojnopomožni urad c. kr. notranjega ministrstva in za vojnookrbeni urad vojnega

ke. Tako so se tudi zvonovi nekako ganljivo poslovili od vrlih junakov, ki se ne bodo več vrnili.

Za nadporočnika-avditorja je imenovan državni in deželni poslanec dr. J. Benkovič, ki je služil doslej kot enoletni prostovoljec četovodja na obsoški fronti.

Občni zbor »Gospodarske zveze« v Ljubljani. Dne 10. junija je bil 12. občni zbor Gospodarske zveze, ki ima sedaj 1403 člane s 5910 deleži. Predsednik dr. Krek je poročal, da je imela zveza preteklo leto 70 milijonov kron prometa. Čisti dobiček je znašal 132.832 K, rezervni zaklad 77.378 kron, posebni rezervni zaklad 17.544 K. Dr. Krek je zaključil svoje poročilo z besedami: Pri Gospodarski zvezi danes ni niti ena postavka dvomljiva; vse so trdne. Zveza stoji na trdni podlagi in v zdravem, krepkem razvoju. — Zaslug si je pridobila osobito pri aprovizaciji kranjske dežele. Spravila je na Kranjsko od početka vojne 83 vagonov otrobi, 48 vagonov krmilne moke, 20 vagonov surovega sladkorja, 172

Vojaške novice.

Težko ranjen je bil v bojih ob besarabski meji brat deželnega odbornika dr. V. Pegana, narednik Metod Pegan. Sedaj leži v bolnišnici v Munkaču. Bil je enkrat že poprej ranjen, enkrat se je pa boril s kolero.

Pozdravi. Podpisani slovenski možje in fantje sanitejskega oddelka ... pošiljajo mnogo srčnih pozdravov z italijanskega bojišča vsem ženam in dekletom. »Prmej štefecni!« Kmalu na svedenje! Sanitejski podčastnik četovodja Mihael Konc, Goriče, Gorenjsko; sanitejci: Franc Murn, Stopiče, Dol.; Karel Kristof, Šmarje-Sap; Fr. Šašek, Pangerč grm, Dol.; Janez Gaber, Škofja Loka; Tomaž Erlah, Veliki Slatnik, Dol.; Janez Modic, Smuke, Dol.; Janez Dolenc, Polhovgradec pri Ljubljani; Krivec Franc, Št. Jurij, Dol. — Vzhodno bojišče, 12. junija 1916. Prisrčne pozdrave vsem prijateljem in znancem ter vsem čitateljem »Domoljuba« pošiljajo iz vojnih poljan slovenski fantje pri ... Franc Princ, F. Mraz, Jos. Gombač, Jos. Vatovec. — Pozdrave pošiljajo vsem Slovencem, Slo-

venkam in naročnikom »Domoljuba« slovenski fantje trdnjavskega topniškega polka v Pulju: Karel Novak, Motnik; Martin Potisek, Medija-Izlake; Fran Jerič, Dobropolje, Jakob Divjak, Sv. Peter v Sav. dolini.

V tolažbo dvema družinama. Iz Rusije sta došli dve dopisnici v Mošnje pri Radovljici (Gorenjsko). Naznanja se, da se nahajata vojak Andrej Zupan (ujet 19. maja 1915) in Ignacij Valjavec (ujet 5. novembra 1915) v ruskem ujetništvu, in sicer prvi v kurški guberniji, drugi v azijski Rusiji. V Mošnjah pa teh vojakov ne poznajo. Sorodniki imenovanih naj se torej zgledajo pri posestniku g. Andreju Globočniku, Mošnje, p. Radovljica, da se jim izroče natančni naslovi in podatki.

Še se oglašajo. Iz ruskega ujetništva je pisal po 16 mesecih Anton Skubec, doma iz Zaloga. Bil je v Przemyslu in odtod odpeljan na Rusko. — Peter Repovš, sin logarja g. P. Repovša (Slatna — Šmartno pri Litiji) je po 11 mesecih razveselil domače s kartico in obvestilom, da je zdrav, da krmi velblode in da ima za družbo 80 Slovencev. — Oglasil se je iz ruskega ujetništva Martin Bole iz Slavinj pri Postojni. Bil je v Karpatih težko ranjen v prsa ter ujet; zadnjikrat je pisal iz bolnišnice v Moskvi; potem pa 16 mesecev ni bilo glasu. Starši so ga imeli za mrtvega. 15. junija je pa došla drobna kartica in močno razveselila žalostne starše, sestre in dva brata, ki se nahajata v vojni službi. Pisal je 9. aprila, da je zdrav, hvala Bogu, da dela v rudniku in da želi kaj izvedeti od domačih. Dal Bog, da bi se vsi, ki so pogrešani, oglasili!

Za pisanje bolj trdi. Kakor nekateri naši vojaki, so tudi Bavarci — sicer čvrsti, pogumni, poštenu, pa dobre volje — za pisanje bolj počasni in trdi. Par besedi, tiste pa jedrnat in brez oplešav. O nekem takem Bavarcu beremo, da je že iz početka mobilizacije na bojišču ter si je zaslužil že odlikovanje nemškega železnega križca ter avstrijsko hrabrostno svetinjo. Vsega skupaj je pisal domov pet dopisnic, ki jih je njegov oče (Niedermaier) zataknil gori za tablo. V teh kartah je s par besedami opisal svoje bojne dogodiljaje na poseben način: Prva je prišla 14 dni po odhodu iz Belgije; na tej se je bralo: »Mir get' guat; s' ist ziemlich warm.« (Meni se dobro godi; precej vroče je!) — Čez tri mesece priromā druga dopisnica, in sicer iz argonskega hribovja; zapisano je bilo: »Mir get's guat; nass ist!« (meni se dobro godi; mokra je). — Tretja je priromala spomladi 1915, ter prinesla novice iz Galicije. Šest besedi je bilo gori: »Mir get's guat; i hob Läuse!« (Meni se dobro godi; uši imam.) Preteklo je pet mesecev. Zopet karta iz okolice pri Rigi na ruskem bojišču. Novica: »Mir get's guat; ein Ohrwuschel fehlt!« (Meni se dobro godi; enega ušesa nimam.) — Peta in zadnja dopisnica je imela označbo, da je pisana na sv. večer 1915. Prišla je z Balkana; povedala je kratko, a krepko: »Mir get's guat; die Serben san alle!« (Meni se dobro godi; Serbi so že!)

Od preprostega vojaka do častnika. Naš vrli somišljenik g. Franc Orehek, uradnik »Vzajemnega podpornega društva«, je takoj ob začetku vojske bil vpoklican. Odšel je k svojemu polku kot preprost vojak. Tekom vojske je napredoval do ognjičarja. Potom izrednega imenovanja je bil sedaj v pohvalo svojega marljivega in vestnega delovanja imenovan za poročnika. Prav iskreno čestitamo!

Przemysl dne 18. junija 1916. Alojzij Novak, prideljen črnovoj. top. oddelku v Przemyslu, naroča »Domoljuba« ter prišavlja: »Nekateri Slovenci iz Sp. Stajerja imajo sicer »Slov. Gospodarja«, a mi Kranjci se zanimamo bolj za naše razmere in dogodke. Imam sicer naročenega »Domoljuba« za dom, a jaz in moji tovariši bi ga radi tukaj čitali. — Nahajam se v svetovnoznani trdnjavi, ki se je Rusom dolgo časa ustavljala, a se je dne 22. marca l. l. morala vdati Rusom vsled pomanjkanja živil. A ni se sovrag dolgo veselil svoje zmage. Že dne 2. junija je padla zopet našim v roke. Oblednico tega dneva smo letos slovesno obhajali dne 3. junija. Tukaj je kaj lep kraj. Vse kaže prav lepo, posebno pa rž. Živino imajo jako lepo; večinoma holandsko plemo. Konji so pa bolj majhni, pa vendar prav vztrajni. Tudi perutnina, predvsem gosjereja, je posebno razvita. Mnogo smo videli mest po Poljskem in po okupirani Rusiji, a izvoljenega ljudstva nikjer ne manjka. Zdi se mi, da je Poljska le preveč pod vplivom tega ljudstva. Pošiljamo pozdrave naslednji: Anton Bidovec iz Kranja, Ivan Lega iz Korita, posebno pa jaz Alojzij Novak, vsi pri c. kr. črnovojniškem topniškem oddelku.

Par vrstic iz vojaškega življenja. Črnovojnik Lukan Ivan pri neki štabni kompaniji na laškem bojišču (doma iz Križa pri Komendi) piše: Tudi jaz podam par vrstic iz svojega življenja na laškem bojišču. Dodeljen sem kompaniji, ki tu za fronto zbira popuščene, vpljenjene in proč vržene reči. Tu gori vlada še pravcati mraz, ako dežuje, je koj tudi sneg vmes. V prvi polovici junija sem hodil večkrat po snegu, ki leži več metrov na debelo. Ob tej naši ofenzivi smo nabrali in k cestam nanosili cele vagone laške uniforme, spodnje in zgornje obleke, pušk, municije, brez števila granat in šrapnelov. Lahki so popustili cele podzemne zaloge te robe. Ako je bilo jasno vreme, so nas prišli obiskat po trije laški Kaproniji. Z visočine doli so solzlih oči gledali, kako smo mi spravljali vpljenje robo; radi bi bili z viška užgali te zaklade, toda njihove bombe so padale daleč od nas. Posledica je bila, da so jih naši letalci odpodili. Zdaj sem prestavljen drugam. Pozdravljam Vas, g. urednik, in vse znanee!

Zahvala. Slavno društvo sv. Barbare v Hambornu ob Reni! Z južnozahodnega bojišča se iskreno zahvaljujem vsem članom in članicam društva za sprejete cigarete. Jako me veseli, da se cénj. društvo še spominja name. V zahvalo hočem poslati v kratkem opis doživljajev ob laški fronti. Pošiljam iskrene pozdrave slavnemu odboru, članom, kakor tudi članicam: korporal Anton Perko. — Podpisani top-

ničarji pozdravljamo vse slovenske fante in dekleta: Korp. Anton Perko, Zagorje ob Savi; Alojzij Prosnik, Središče (Štajersko); Martin Candek, Janeževo brdo (Notr.); Plešec Tomaž, Medvođe; Komočar Martin, Mrzlavas (Kranjsko).

Razne novice.

Vojnospominska cerkev. V predmestju sv. Magdalene v Mariboru nameravajo zidati v kratkem novo župnijsko cerkev. Presvetli knezoškof lavantinski je sam podaril večji znesek v ta namen ter izdal lep oklic in prošnjo za prostovoljne milodare.

Boгат plen. Dunajska policija je preiskala razna skladišča in zasledila velike zaloge čokolade, mila, sveč, rozin, popra itd. Vse blago je zaplenjeno.

Rudniki v Srbiji. V zasedeni Srbiji je avstrijska uprava poskrbelā, da se izrabijo zlasti taki rudniki, kjer se dobivajo v prvi vrsti vojne kovine. Doslej je jelo obratovati že 7 rudnikov; pridobiva se svinec, baker, žveplo, antimon, lignit, premoč.

Državna policija v Reki. Ogrska vlada je sklenila poddržaviti mestno policijo na Reki. — Pri tem ima govoriti tudi hrvatski sabor, ki odločuje sporazumno z ogrskim državnim zborom.

Nevarna morska zver. V reško luč se je priklatila iz Sredozemskega morja tri metre dolg morski volk, ki je bil strah za tamošnje ribiče in osebe, ki so se kopale v morju. Šli so na lov. Motor nemu čolnu Nekton se je posrečilo, da je zasačil drzno zver. Na močno vrv se privezali velik trnek, nanj pa obesili bele hlače. Zver se je vrgla na plen in požrla hlače s trnkem vred. Z velikim trudom so spravili roparja na suho, ko so mu še morali poprej pognati dve krogli v glavo. V njegovem želodcu so našli ostanke človeških kosti, srebrno verižico in dva prstana.

Žetev na Ogrskem se je že pričela. V vseh vrstah žita se pričakuje srednje dobra letina. Pred dnevi je toča povzročila na več krajih precejšnjo škodo.

Kava na karte. Tudi za kavo se bodo oskrbele posebne karte. Karta za kavo bo veljala za osem tednov in bo dovojevala ¼ kg žgane kave za osebo. 150 gr surove kave šteje 125 gr žgane kave. Otroci izpod štirih let ne bodo dobivali kart. V mestih, trgih, industrijskih in onih krajih, kjer uživajo več kave, se lahko določi za osem tednov na eno osebo tri osminke kg, za osebe gotovih poklicev celo do ½ kg. — Karte za kavo bodo dajale krušne komisije, in sicer samo osebam, v katerih gospodarstvu ni več kakor 1 kg kave za vsako osebo, ki ima v tem gospodinjstvu svojo hrano.

Potopil se je v Črnem morju parnik »Merkur« blizu Odese. Na ladji se je nahajalo 800 oseb, med njimi mnogo dijakov, ki so se peljali na počitnice. Parnik je zadel na mino. Večji del potnikov je utonil.

110.000 črnovojnikov so zbrali v Združenih državah Sev. Amerike proti Mehiki. O ameriški ekspediciji v Mehiki že nekaj dni ni nobenih poročil.

Kuga. V Egiptu se močno širi kužna bolezen. Do 15. maja je bilo letos že 1256 slučajev kuge, lani v istem času samo 84. Umrje skoraj vsak drugi človek, ki je okužen.

Japonska zvijača. Po Juanšikajevi smrti so se za Kitajsko pričeli resni časi. Japonci bi se radi sedaj za stalno usedli na Kitajskem. In že dohajajo vesti, da je Japonska poslala na Kitajsko in sicer v Peking in v severni del Kitajske svoje vojaštvo. Japonci sicer zatrjujejo, da so poslali vojaštvo na Kitajsko, da varujejo mir in red, a gotovo se ne bodo dali zopet pregnati iz zasedenega ozemlja.

Dopisi.

jevalec bojnih dogodkov. Čuli smo, kako je pošiljal skromne podpore Poljakom, pa seveda tudi Belgijcem, Črnogorcem in vsem, ki so trpeli po strahovitih vojnih dogodkih.

Znano je, kako sv. oče obžaluje, da se je razpalil sedanji vojni požar; koliko se je trudil, da bi se dosegel mir, in da je še neprestano na delu, da bi se čim preje poglobila bojna vihra. Komu ni znano, koliko se je papež trudil za izmenjavo vojnih invalidov, za versko tolažbo naših vojnih ujetnikov v Italiji itd.

Sv. oče ljubi enako vse katoličane in ne gleda na razliko narodnosti, kajti on je namestnik Kristusov in kot tak ne sme delati razlike med katoličani teli ali one države. Ali ni torej največji zločin, če se sv. oče sumniči, da podpira Italijo z milijoni! Kje naj bi jih jemal? Saj je znano, da so vsled vojne izostali običajni darovi in se mora sv. oče še pri rednih izdatkih za navadne cerkvene potrebe po katoliškem svetu — omejit.

Res je pa, da je stališče sv. očeta uprav sedaj silno težavno, ker se nahaja v državi, ki so nje voditelji Cerkev in papežu sovražni in so mu že očitali, da je prijazen in preveč naklonjen osrednjim državam, zato se je pa govorilo, da so nekatere katoliške države ponudile papežu svojo pomoč, naj bi se preselil drugam, kar je sv. oče sicer odklonil; toda vse to kaže, kako bedasto in zlobno je govorjenje, ki ga širijo sovražniki svete Cerkve med dobrim in poštenim ljudstvom.

Dobropolje. Oživel je... Franc Erčul iz Zagorice — škanteljev Francelj — četovodja pri 27. dom. polku oddelku strojnih pušk. Triindvajset dolgih mesecev se ni oglasil — in vsi smo mislili, da je mrtev — a sedaj je pisal iz Saratova, da je skoraj že zdrav. V prvih bitkah pri Premisljanju se je tako odlikoval, da je vpisan med junake sedanje vojske v Vojnovičevi knjigi. Ker niso dobili junaka med živimi, so poslali očetu srebrno svetinjo in lepo pismo. — Tako bo pa oče pripel sinu svetinjo, ko se vrne iz ujetništva. — Prav! Naj se skoraj vrne. — Morda se bo pa še kdo pogršanih in objokovanih oglašil! Dal Bog!

Iz Vrbe pri Breznici. Umril je 9. t. m. v 79. letu obče znani krojač in posestnik ter najbližnji sosed Prešernovemu domu, Janez Ažman. Pokojni se je močno zanimal za domače stvari; poznal je zgodovino vseh važnih dogodkov, ki so se doigrali pod mladim brezniškim zvonom. Bil je krepak Gorenjec; njegovo življenje je bilo vzorno. Kako priljubljen je bil, je pokazal njegov pogreb. Od blizu in daleč so prihiteli sorodniki in znanci, da so ga spremili na zadnji poti. Žalostno so mu peli zvonovi sv. Marka zadnji pozdrav, — kakor bi slutili, da jih tudi kmalu vzame pomočnica smrti — vojska.

Iz Radovice. Mladenec Martin Golobič iz Radovice h. št. 22 je bil poklican v vojno službo lani oktobra meseca. Večji del svoje službe je preстал na južnem bojišču, od koder je redno naznanjal svojim staršem, da še živi in da se mu ne godi pre-

slabo. Iz njegovih dopisnic se vidi, da je bil fant korajžen in navdušen za domovino in cesarja. Zanimiv je ta-le slučaj: Pri slovesu je pokazal svoji materi neko v lončku vsajeno rožo in rekel: »Mama, pridno zalivajte in oskrbujejte tole mojo rožo, ker dokler bo ta roža rastla, bom tudi jaz živ ostal.« Kljub dobremu oskrbovanju je roža vendarle zvenela in se posušila. A glej čudo. Še isti teden prinese sel staršem prezalostno novico, da je njihov sin dne 11. junija padel zadet v trebuh od sovražnega bajoneta na južnem bojišču. Bil je edini sin skrbnih staršev, rojen leta 1898. Pokojni je bil tudi član Marijine družbe. Dragi Martin! Poročilo o Tvoji smrti je napravilo žalostna srca ne samo Tvojim staršem, ampak vsem, ki so Te poznali; Tvoja domaćija je postala vdova. Upamo, da si že prejel najboljšo plačilo pri Bogu. — Nedavno je umrla 34 letna žena Neža Kuzmijak iz Radovice št. 53. Zapušča petero nedoraslih otrok. Bila je mirnega značaja, zvesta svojemu soprogu, skrbna mati in pridna sosedka. Žalostnemu možu, ki se nahaja od začetka mobilizacije v vojni službi, naše sočutje. — Vinska trta pri nas lepo kaže. Delavcev sicer primanjkuje, a z božjo pomočjo bo že šlo. Ženske so se lotile košnje in vsega težkega dela, dasi so poprej mislile, da je tako delo zanje nemogoče. Pošiljamo veliko pozdravov na vsa bojišča. J. M.

Listek

Gramoz in Otrobek.

Vesela povest z žalostnim koncem.

Spisal — r.

(Dalje.)

Gramoz se je naveličal težkega in odgovornega dela na cesti in je stopil v zasluženi pokoj. Ker je imel sedaj dosti časa, se ni bavil le s kitajsko politiko, marveč je se posvetil tudi razmotrivanju splošnega družabnega življenja. Zlasti je rad premišljeval, kje je več sence, oziroma sonca, v samskem stanu ali v zakonu.

Predno se je seznanil z Otrobkom, je videl v samskem stanu vse svetlo, v zakonskem pa vse temno. Pozneje je pa barve nenadoma predejal in sicer iz gotovih vzrokov.

Gramoz je skoraj vsak teden obiskal nekega znanca na Martinovi cesti. Stanoval je namreč v Ljubljani. Hodil je tja navadno po Dovožni cesti. Nekega dne je imel onkraj železniškega prelaza nekaj opraviti. In tako se je zgodilo, da je šel mimo Otrobkove prodajalne.

Sreča, ali nesreča, res ne vem, kaj bi rekel, je hotela, da je Otrobek stal na pragu. Gramoz ga popolnoma slučajno pogleda, in ko gre naprej, mu nehote šine smešna misel v glavo, kako imeniten par bi bil pač to: on s svojo veliko, koščeno postavo in mali okrogli

Kolikokrat se je že poudarjalo, da je sv. oče Benedikt XIV. kot poglavar svete katoliške Cerkve, ki je razširjena po vsem svetu, nepristranski vladar, nevtralen preso-

Otrobek. Ko se pa, seveda zopet čisto nehoti, ozre nazaj, vidi, da tudi Otrobek gleda za njim.

Trnek je bil vržen, in karp že ujet, dasi se še ni zavedal svojega ujetništva.

Takoj naslednji teden je Gramoz obiskal prijatelja kar trikrat, česar prej ni bil nikdar storil. Pri tem se je izognil Dovozi cesti, ki je prašna, če ni blatna, in blatna če ni prašna, a dolgočasna vedno. Tako se je namreč zagovarjal Gramoz sam pred seboj, da se je izneveril svoji stari navadi in hodil po »bližnjici« mimo Otrobka na Martinovo cesto. Otrobek je stal vselej seveda čisto slučajno na pragu, kadar je šel Gramoz mimo mokarije.

Ko je šel tretjič mimo, se mu je prijazno nasmehnil in rekel: »Dober dan!«

Gramoz je seveda kot vljuden človek odgovoril: »Bog daj!«

Otrobek je začutil, da je karp prijel in je začel navijati vrstico. Karp je še nekaj časa capljal, toda kmalu je pricapljal v prodajalno.

Tisti večer po prvem pozdravu z Otrobkom je Gramoz večerjal žgance. Ker mu niso šli posebno v slast, je domneval, da je tega kriva moka, ki jo je kupoval pri Plevi.

»Kaj pa, ko bi enkrat menjal in poskusil pri Otrobku,« si misli mož in gre takoj naslednji dan proti večeru tja z malo vrečico.

Otrobek mu je zelo prijazno postregel. Seveda ni to pomenilo nič posebnega, ker se trgovčeva postrežljivost navadno ravna po kupovalčevem žepu. In Gramoz je vzel kar naenkrat deset kil koruzne moke, nekaj čaja, kave, sladkorja, tako da se je založil kar za cele mesece.

Otrobek se je vrtel po prodajalni kakor vrtavka, nosil skupaj, tehtal, zavijal in govoril.

»Imam tudi prav lepo moko za peko, če jo kaj rabite.«

»Ne, te pa ne potrebujem,« odvrne Gramoz postrežljivi molarici. »Kruh kupujem kar pri peku.«

»To je pa škoda. Kupivni kruh ni posebno prida. Kako je pa vendar to, da ga vam gospa ne peče doma,« pravi Otrobek hinavsko, četudi je dobro vedel, da Gramoz še fant.

»Kako mi ga bo žena pekla, če pa nisem oženjen!«

»No, potem naj ga vam pa speče kuharica.«

»Tudi kuharice nimam.«

»Kdo vam pa potem kuha, šiva in pospravlja?«

»Sam.«

»No, to mora pri vas lepo izgledati! Veste, moški niso za žensko delo, in če se ga lotijo, ga opravijo slabo. Zakaj se pa tudi ne oženite? Saj ste še vedno postavni in krepki; da, človek bi sodil, v najboljših letih!«

»Tisto z ženitvijo bi že bilo, toda ženske so kače.« Zadnja, za ženski spol zelo razžaljiva beseda je pa Gramozu ušla iz ust le iz navade. Postalo mu je takoj žal, in da bi oslabil njen vtis, se je na ves glas

nato zasmeljal in Otrobku poredno namežiknil.

Ta pa ni prav nič zameril. Pritrdil mu je smeje in rekel: »Utegnete prav imeti. Marsikateri so res prave kače, posebno kar je mlajših, vse pa niso take.«

Tisti večer je Gramoz po borni večerji še dolgo sedel za mizo in premišljeval prednosti samskega in zakonskega stanu.

»Samec je pa le revež, zlasti če nima toliko denarja, da bi plačeval kuharico. Vsako, tudi najmanjšo stvar mora sam narediti. In če si bolan, nimaš nikogar, ki bi ti iz ljubezni postregel. Zakonski stan ima pa res svoje prijetnosti. Stanovanje se oredi, pa ti ni treba niti s prstom migniti. Ako si lačen, sedež za mizo, vzameš v roke žlico pa ješ. Po kosilu lahko odideš malo počivat in se ti ni treba brigati, kdo bo pomil posodo. Tako-le ob dolgih zimskih večerih je pa tudi prijetno, če imaš poleg sebe kako zgovorno žensko bitje, da se ti ni treba pogovarjati z omaro ali s pečjo.«

Tako je premišljeval tisti večer Gramoz in naposled videl v zakonu vse svetlo, v samskem stanu pa vse temno. Dober teden pozneje se pa nenadoma spomni, da je pozabil kupiti popra. Sicer ga ni maral nikjer drugod, kakor v klobasah in ga torej ni prav nič rabil, toda poper mora biti pač v vsakem rednem gospodinjstvu. Zato se napoti naravnost k Otrobku.

Ta se je ravno ongavil z neko vrečo moke, ko stopi Gramoz v prodajalno. Postrežljiv, kakor je že bil, vzdigne urno moko od tal in jo presuje v vrečo, ki mu jo je držal Otrobek.

Nato vrže prazno vrečo v kot in pravi: »Vidite, tudi za vas ni dobro, da ste sami.«

»Seveda, da ni,« odvrne Otrobek; pa saj imam nekega hlapčona, ki mi pride včasih pomagat. Toda najraje takrat izostane, kadar bi ga rabil.«

»Pa se omožite!«

»Saj bi se rad, toda pošteni ženini so dandanes redki. Vsi gledajo preveč na denar. Da bi pa svoje prihranjene tisočake vrgel kakemu babjčku in pijancu v goltalec, sem jih pač pretežko zaslužil. Seveda, ko bi dobil tako pametnega in treznega moža, kakor ste vi, potem bi ...«

Tu je Otrobek prenehal in pogledal »pametnega in treznega moža« tako ljubeznivo s svojimi malimi sivimi očmi, kakor pred leti Metka, ko ga je povabila k hiši za hlapca.

Gramozu se je pa čez dolgo vrsto let zopet enkrat premaknilo srce v junaških prsih, zlasti, ko je zaslišal besede o tisočakah.

»Gospa, torej mene bi pa vzeli za ...«

Toda kakor takrat na cesti, tako tudi sedaj ni mogel Gramoz končati svojega vprašanja; kajti ravno tisti hip, ko je imela pasti odločilna beseda, je pridrvelo z glasnim vikom v prodajalno par otročajeve ter burno zahtevalo sladkorčkov za podarjene, oziroma priberačene vinarje.

Gramoz je to motenje javnega miru in reda tako razkačilo, da bi bil najraje tiste paglavce pometal na cesto. Toda njegova jeza se je kmalu poglobila.

Otrobek je namreč imel še ravno toliko časa, da mu je sramežljivo zašepetal, naj pride v nedeljo vprašat, nato je pa urno

smuknil za prodajalniško mizo in jel šteti sladkorčke. Da ni bil vedno rdeč ko v prazilki kuhano jajce, bi bil gotovo zardel, kakor dvajsetletno dekle, (Dalje.)

Lah beži!

1. junija 1916.

Prišel je plačilni dan, o, gorje ti, Italjan! Čas je tu, vesela doba, ko hinavstvo, nezvestoba, tvoj pohlep bo kaznovan!

Prišel je osvete čas! Kakor se udere plaz z gor in ruši, vse podira, kar na potu ga ovira, tako mi podimo vas!

Kot da je vihar strašan, kakor da je sodnji dan, naši tulijo topovi, gôr se tresejo vrhovi; a še bolj pa Italjan!

Ne gorá kamniti zid, ne utrdbe jekleni ščit, trdo jeklo, strme gore, zadržati nas ne more; tak je naš naval srdit!

Zdaj je konec lepih sanj: Kakor ubijalec Kajn Lah beži zdaj brez prestanka, in nikjer ni obstanka; svet pa zre z zasmehom nanj!

Leto dni si noč in dan ti v nas butal, — a zaman! Celo leto se upiral, bedno krvavel, umiral; res junak si, Italjan!

Nam drugače gre spod rok; z nami sreča, z nami Bog! Krepek sunek, dve nedelji kje že v tvoji smo deželi; ti pa tečeš brzih nog!

Kaj smo mi, si zdaj spoznal. Rad bi nam prostost bil vkral, našo zemljo nam uropal. Revež! Nam si jamo kopal, slednjič sam si vanjo pal!

Oj, D'Annunzio, prerok, ne več himen, nekrolog piši slavi domačije; uči se od Jeremije, kako peva se na — jok!

Vse zastoni, če se srdiš, naših trum ne zadržiš! To lase Cadorna ruje —, trda ide, zmiraj huje. Slabo vreme — to je križ!

Vide z Mirne.

Slike in črtice z bojišč.

Za bežečimi Italijani . . .

Peter Slapar, doma v Trziču, opisuje življenje na italijanskih tleh:

Dragi starši! Najprej vse pozdravim in naznanjam, da sem še živ in zdrav. Tukaj so sedaj hude bitke. Naš bataljon je moral te dni dvakrat napadati; toda Lah beži. Pri zadnjem naskoku so se nam uprli; niso hoteli vrniti iz svojih kritij. Vdali so se šele, ko smo jih pošteno prijeli. Mrtvih je bilo, da je bilo groza; drug na drugem so bili nakupičeni. Mi nismo izgubili več, kakor 10 ranjenih. Danes gremo zopet na napad.

Na Laškem nam ni slabo, ker dobimo dosti vsega: jedi in pijače in tudi perila, da se preoblečemo. Le cigaret nam manjka. Hiše na Laškem so vse odprte. Civilnih ljudi ni, ker so vsi pobegnili. — Dežuje pa neprestano, da smo mokri kakor miši. Uši nas nadlegujejo; kakor mravlje lezejo okoli nas. Kar jezen sem, ko me še pri tem pisumu ne puste v miru. — Danes smo spali v gozdu, kakor ponavadi zmerom. To pismo pišem za enim smrekovim štorom. Počasi se vzdiguje solnce in nas ogreva. Gozdi in hribi so veliki, a sedaj smo že višine zadaj pustili. Še mal hrib imamo, potem bomo videli že Benetke. Bog daj zdravje, da bi srečno vse dokončali. Poka pa tukaj, da se kar zemlja trese; zdi se, kakor bi se svet podiral. Ujeti Lahi nam pravijo: »Ali vi v Avstriji nimate Boga, da nas tako pobijate in streljate?« — Toda tudi Lahi bi nas, če bi čas in korajžo imeli; toda ne bodo nas ugnali. Italijanski zrakoplovi nas vsak dan obiskujejo, zadenejo pa nič. — Kavo kuhamo po hosti, kakor cigani; tudi »špasov« ne manjka. Pozdravljam vse domače.

Naša artiljerija.

Črnovojnik Josip Kleva, doma v Majli pri Portorose, piše s tirolske fronte:

Dragi oče!

V začetku lepo pozdravim Vas in vso našo družino ter Vam naznanim, da sem še, hvala Bogu, popolnoma zdrav in tako upam, da ste tudi Vi in vsa naša družina. Danes, ko imam več časa, Vam hočem opisati svoje življenje na laških tleh. Dne 7. junija smo naskočili neki hrib, ki so ga Italijani branili. Naskok smo izvršili z gošim bajonetom (naš II. bataljon), zavzeli hrib, ujeli blizu 1000 Italijanov, nekaj strojnih pušk, blizu 1000 navadnih pušk ter raznega drugega materiala. Kako veseli so bili Lah, da so še živi padli v ujetništvo. Poljubovali so eden drugega, pa tudi nam so poljubovali roke, vriskali in skakali od veselja ter klicali »Eviva l' Austria!« — abasso l'Italia, abasso la guerra! — adesso deve terminare la guerra! — »Živela Avstrija! Dol z Italijo, dol z vojsko! Zdaj se mora vojska končati!« Potem ko smo mi zasedli hrib, so napravili Lahi zvečer protinapad, a so bili odbiti z velikimi izgubami. Včeraj, 8. junija opoldne, so napravili drugi protinapad. Bili so, kakor prvič, z izgubami odbiti. Okoli polnoči so vtretje napadli; odbiti so bili kakor prvič in drugič. Ujeli smo okoli 20 mož, med njimi tudi ranjenega stotnika.

Po moji misli smo že kakih 15 kilometrov na italijanskih tleh. Naša ofenziva

vrlo napreduje, tako da jo Italijani ne morejo ustaviti. Predvsem se moramo zahvaliti naši artiljeriji, ker tako dobro strelja ter siplje na Italijane železo vseh kalibrov. Italijani kar pomečejo orožje od sebe in nam pridejo še nasproti, češ, da ognja naše artiljerije italijanska pehota ne more prestatiti.

Seveda tudi brez naših izgub ni šlo; izgubil sem dva tovariša, ki sta padla zadeta od sovražne kroglice. Moj največji prijatelj, ki sva bila skupaj v vojski že leto dni, doma v Šmarjah pri Kopru, Prodan Ivan, je padel zadet v prsi, in pa Zaro Ivan.

Sedaj vas vse skupaj pozdravim ter želim: Na veselo svidenje doma! Upam, da se bo Bog nas usmilil in nam dal zaželjeni mir.

Anglež: »Gorje! Moj sedež leze čedalje bolj skupaj.«

Gospodarske vesti.

Gospodarski in tržni pregled.

Delavci po vojski. Kakor vse kaže, bodo delavci po vojski silno dragi. Razne tovarne, ki zdaj stojé, bodo rabile na tisoče in tisoče dobrih delavnih moči. Le bombaža se je pred vojsko k nam navozilo čez dva milijona q na leto v vrednosti čez 300 milijonov kron. Potem so razne rude in pol izdelki. Kar bo kmet kupil, bo moral drago plačati. Že naprej je treba misliti, kako bi si kolikor mogoče veliko izdelkov doma napravili. Zlasti pri opeki bi bilo to prav lahko mogoče. Skoro prav povsod se dobi glina, ki je dobra za opeko. Le nekaj podjetnosti je treba: Take domače opekarne bi lahko osnovale hranilnice. Ko bi v kakem kraju ne bilo dobre

Mrva in krma. Travniki so letos prav dobro obrodili. Nekateri večji posestniki, ki so prejšnja leta mrvo malim posestnikom na dražbi prodali, so jo letos oddali vojaščini. Vsled tega pa najrevnejšim že zdaj sena primanjkuje. Po nekaterih gozdih je toliko mrve, kakor na dobrem travniku. Naj bi se letos vsa trava v gozdu pokosila. Če gospodar sam noče ali ne more, naj jo odda revežem. Vlada, ki je zasegla letos tudi koruzne storže, bi prav umestno lahko ukazala, da naj v gozdu vsak do določene časa travo pokosi. Če do takrat ne bo pokošeno, naj bi imel vsak pravico kositi brez odškodnine, le škode ne sme delati. Tako bi se dobilo na milijone q dobre krme. Na Nemškem si tudi pomagajo, kakor si morejo. Deset tovarn zdaj dela posebno nadomestno krmo iz

ostankov pese in raznih soli. Naredili so do zdaj 7300 vagonov te krme. Iz slame so napravili 10 milj. q močnih krmil, iz kosti dobijo na mesec 90 vagonov beljakovin. Porabi se tudi vsa kri zaklanih živali ter večina poginjenih živali za živinsko močno krmo. Porablja jo tudi borovničevje za krmo. Sedanja vojska bo naučila ljudi krmo, ki jo imajo doma, veliko bolje porabiti.

Na Nemško so pred vojsko pripeljali na leto čez 17 milj. q angleškega premoga. Zdaj so se Nemci navadili povsod na svoj premog. Tudi dobra pridobitev. Na Francoskem je vojaška uprava kmetom ukazala, da so morali naznaniti, koliko polja imajo s pšenico obdelanega; do 15. oktobra pa morajo sporočiti, koliko so pridelali. Do konca tega leta bo vojaštvo prevzelo vse žito, kar ga bodo imeli kmetje čez lastne potrebe, in plačalo za 100 kg 33 fr.

Maslo, sir, krompir. Na Predarlškem je ukazala vlada, da morajo vse mlekarne od vsakih 100 kg masla prihraniti za vladne odjemalce, ki se bodo mlekarjam sporočili, 40 kg masla, torej 40 odstotkov vsega pridelka. To maslo se bo plačalo po 5 K 1 kg. Na vsakega pol meseca morajo mlekarne poročati, koliko masla se je naredilo. Od sira bodo rekvirirali tretji del pridelka in plačali 1 kg po 3 K 30 vin. Ia., po 3 K IIa., grojer po 2 K 60 vin., sir iz posnetega mleka 1 K 80 vin. Severne dežele so dale veliko žita. Tako imamo povsod svoje križe.

Lahj se hvalijo, da imajo še 1 milijon 300.000 q parmezan sira v zalogi. Sir potrebuje za zorenje 2 do 4 leta. V tej mpozini je tudi oni sir iz Benečije in Lombardije, ki je podoben parmezanu, pa je vendar precej slabši.

Sibirski kmetje so prosili rusko vlado, naj jim dovoli 1 milijon pudov masla prepehati čez Vladivostok po morju na Angleško. Železniška zveza z Rusijo je tako slaba, da bi se maslo po vožnji na železnici gotovo pokvarilo. 1 pud ima 16,38 kg, torej bi radi sibirski kmetje 16,38 milj. kg masla prodali na Angleško.

Fina pečenka? Zdaj so znašli, da so vrane prav dobra in fina pečenka. Mlada vrana ima meso, ki je prav podobno najboljšim jerebicam ali divjim golobom. Kar koža se dol potegne, pa imaš večerjo skoro zastoj. Stare vrane imajo do 100 gramov masti, ki ima sicer nekaj duha, mast je pa vendar, torej 10 vran dá 1 kg masti. Pri nas najbrž ne bo nihče poskusil. Za »šmire« bi bila pa mast nazadnje vendar dobra.

V Londonu se prodaja krompir po 43 vin., trikrat dražji je, kakor je bil pred vojsko. Na Angleškem bi bilo kmalu meso cenejše, kakor ta preprosta hrana revežev. Zdaj se maščuje nad Angleži, ker so zanemarili kmetijstvo. Imajo lepo živino in obširne pašnike, toda preprostemu ljudstvu manjka hrane.

Navijanje cen. »Reichspost« poroča v številki 281., da je bil trgovec z železom H. Schleim pred sodiščem, ker je meseca marca prodal železni lonec za

5 K 40 vin., ko je ministrstvo določilo le 3 K 60 vin. za lonec s tako vsebino. Pred sodiščem se je dokazalo, da je kupil trgovec lonec še jeseni. Meseca januarja so sklenile tovarne, da je ministrstvo določilo za lonce preizkuse cene in so kar same od sebe določile višje cene. Trgovec Schleim je prosil tovarno, naj mu napravi za lonce, ki jih je že pred novim letom prejel, nov račun iz meseca marca, kar tovarna ni hotela storiti. Obsojen je bil na 200 K kazni. Pač malo za tako postopanje! — Kmet Ernest Bettelheim je prodal za Gradec doma 1 liter mleka za 34 vin. Obsojen je bil na 500 K kazni.

Cene na Dunaju. Dne 19. junija je bilo na Dunaju le 830 govedi na prodaj. Plačevali so: zaznamovane z 00 po 570, 0 po 501—535, Ia 476—500, IIa 441—475, III. 425—440; bike in krave: 00 po 545, 0 po 476, Ia 451—475, IIa 416—451, III. 400—415; telice 00 po 454, druge 410 do 486. Pri najlepši živini je šla cena malo naprej. — Živine res primanjkuje. Nemogoče je, da bi šla cena v bližnjem času nazaj. Nikar ne prodajajte telet. Krme je za enkrat zadosti; saj se lahko do pozne jeseni z zelenimi krmi. Na Dunaju prodajajo govedino na debelo 820—920, na drobno čez 11 K 1 kg v zadnjem delu. — Za tuje maslo je ministrstvo določilo, da se ne sme prodajati čez 8.92. Kljub obilni zeleni krmi vendar masla primanjkuje. Tudi loj se večinoma za zabelo porabi. Nekaj ga gre tudi za milo.

Prešičev je bilo 20. t. m. na Dunaju 4475. Prodajali so debele 0 po 730, Ia po 705, IIa 640. Mesnati: 00 po 690, 0 po 655; Ia po 625, IIa 545, IIIa 503.

Za naše gospodinje.

Pesa s hrenom. Pesa operi in skuhaj. Ko se je shladila, jo olup in razreži prav na tenke kolote. Nato daš zavreti, kolikor je treba, dobrega kisa, soli, kumine in malo sladkorja. Nareži prav

na tenko za četrti del pese hrena ali redkvice. Deni v dno lončenega piskra plast hrena, potem pese in zopet hrena. Nato zlij kis, ki mora biti že mrzel, na peso, pokrij in pusti stati en ali dva dneva. Taka pesina salata je izbornega okusa. Komur je prehuda, naj primeša krompirja. Olje se dene nanjo malo pred jedjo. Kis ne sme biti hud, sicer ga je treba zredčiti z vodo.

Stolčene kosti se pri kurjereji vedno bolj uvažujejo. Dober je kupljen kostni zdrob; najboljša pa je kost sveža, bodisi kuhana ali surova, dasi perutnini kuhana najbolj ugaša. Za drobljenje kosti se dobe posebni mlinčki.

Več petelinov kakor pišek se izvali sušca, aprila in majnika; junija in julija pa več pišek. Tudi v ptičjih gnezdih se izleže prve mesece več samcev, druge mesece več samic.

Kuram, ki se golijo, dajaj semena od solčnice; po njem dobe kure leskeče, lepo perje in znesejo dosti jajc. To seme je priporočljivo za vsak čas, ne samo ob golitvi. Upanje je, da jo bodo začeli z ozirom na njeno vsestransko korist zopet bolj in bolj saditi. Velike važnosti je posebno za nezdrave in okužene kraje, ker vleče nase vse nezdrave izpuhtenine iz zraka in varuje tako kraj in hišo boleznih.

Mi ne moremo polno dihati, ako so prsa vsled prehlada, bolečin ali slabosti, izgubila prosto gibčnost. Prsa se morajo pri vsakem dihu dvigniti lahko in prosto, da se zamorejo pljuča brez truda popolnoma navolniti s svežim zrakom. Ravnotako lahko morajo prsa pri izdihu pasti, da se porabljeni zrak lahko po oloma zopet iz pluč iztisne. Ako se to vdihavanje in izdihavanje ne vrši gladko, tedaj priporočamo za okrepitev vtiranje prs in hrbta s Fellerjevim oživljajočim in bolečine lajšajočim rastlinskim esenčnim fluidom z znamko »Elza-Fluid«. To izvrstno domače dravilo hvali več kot 100.000 zahvalnic, 12 steklenic stane na vse strani franko 6 kron edino pristno od lekarnarja E. V. Feller, Stubica, Elzatr 16, (Hrvatska). Če pa ovira dihanje prenaolnjenost želodca ali debelost, tedaj se obenem naroči Fellerjevo lagodno odvajajoče rafarbarske kroglice z znamko »Elza-kroglice« 6 škatljice franko 4.40 K, katere se v vseh indispocijlah želodca izvrstno obnesejo. Pri tej priliki bi radi spomnili na izvrstno sredstvo proti različnemu mrčesu t. j. namreč mrčesni prah z znamko »Elza« v velikih dozah. 1 doza stane 1 krono.

— se —

Tedenska pratika.

Petek, 30. junija: Presv. Srce Jezusovo.

Sobota, 1. julija: Spomin presv. krvi Jezusove. — Sv. Teobald, pušč. — Sv. Julij. — Sv. Gal, škof. († 550.)

Nedelja, 2. julija (3. pobinkost): Evangelij: Prilika o izgubljeni ovci. — Praznuje se spomin obiskovanja Marije device. — Sv. Kolumba. († 1501.) — Sv. Oton, škof. († 1139.)

Ponedeljek, 3. julija: Sv. Heliodor, škof. († 387.)

Torek, 4. julija: Sv. Berta, vdova in opatinja. († 725.) — Sv. Urh, škof.

Sreda, 5. julija: Sv. slov. apostol Cirilin Metod. — Sv. Peter luksemburški, škof. († 1387.)

Četrtek, 6. julija: Sv. Dominika, muč. — Sv. Ubald. († 1160.)

Solnce vzhaja ob 3. u. 57 m., zahaja ob 8. u. 14 m.

Luna: 30. junija mlaj ob 11. u. 43 m. dopoldne.

Sv. Peter luksemburški.

(† 1387.)

Peter, s pridevkom iz Luksemburga, je bil sin zelo odličnih staršev, rojen v Lotaringiji. Še kot deček (12 l.) je prišel kot talnik v London namesto brata, ki je bil v neki vojski ujet. Angležem je njegovo zgledno življenje tako ugajalo, da so ga čez eno leto osvobodili. Angleški kralj Rihard II. ga je povabil, naj ostane na njegovem dvoru, toda mladenič je to ugodno ponudbo odklonil ter se podal v Pariz, da bi ondi nemoteno služil Bogu. Pozneje je bil zaradi svoje izredne modrosti in svetosti izvoljen za škofa v mestu Metz. Kako je bil skromen, je razvidno iz tega, da je ob nastopu svoje službe bos jezdil na preprostem osliču v mesto. Svoje dohodke je porabil za cerkev, reveže in skromno vzdrževanje svojega gospodarstva. Ker je bil preveč radodaren, je še njemu neredkokrat zmanjkalo najpotrebnejših stvari. Povišan je bil nato celo za kardinala; a tudi v tej časti je ohranil prvotno skromnost in spokornost. Ko so ga pregovorili, da se je tudi na zunaj malo boljše opravil, je rekel: »Ostanem prej ko slej nevreden služabnik, toda vsaj ubogati morem.« Ko je umrl, so našli pri njem 20 fenigov.

To in ono.

ZA GOD

četovodju Vidu Ambrožiču.

Z Mirne smo dobili iskreno voščilo za našega pesnika:

Pozdravljen, dragi pesnik naš,
ki s puško v roki pevat' znaš,
in vlivaž v srca nam pogum,
tolaziš nas, bistriš nam um.
Daj Bog Ti vedno čvrsto zdravje,
da doživiš vesel še slavje
vrnitve srečne v rodni kraj.
Naj vrne Bog Te nam nazaj!
Naj trosi On Ti sreče rož,
kjerkoli še boril se boš.

LOV NA UŠI.

Že sredi temne je noči,
a jaz lovim še zmir uši
in mislim resno na lekarno.
Da vničim stvarco to nemarno,
sem sklenil maščevanje.
Naj neha vendar to že klanje!

Ko sem na vojsko se podal,
te stvarce nisem še poznal.
Ko prišle trudne so noči
pa spati bilo moč mi ni.
Zdaj grizlo tu, zdaj grizlo tam;
pobijaj jih je bilo me sram.

Res pridne so in zveste mi,
dopada jim vojaška kri.
A ni miru in spanje gine;
ta spak množi se na stotine.
Ne kaže nič se ti jeziti;
le hitro, hitro poloviti.

O srečni vsi, ki ste doma,
ki ne poznate teh gorj.
Pred ušjo varen je vaš krov, —
tu boj divja in ušji lov.
Naj kdo bo star ali pa mlad,
ta boj sprejeti mora rad.

Franjo Jellen, ital. bojišče.

Iz življenja. Neka žena pripoveduje, kako je odvadila svojega moža, da ni več klet. »Prvi dve leti, odkar sva v zakonu, je moj mož,« tako pripoveduje žena, »pri vsaki priliki, če ga je kdo količkaj vznemiril ali vznevoljil, grdo zaklel. To mi ni bilo nič všeč. Nič ni pomagalo, četudi sem ga še tako prosila, naj odneha, četudi sem mu rekla, naj me raje tepe, kakor da kolne. Vse je bilo zastoj. Ko pride nekoč zopet ves razjarjen domov ter ne neha rentočiti, mu rečem resno in s povdankom: »Povej mi vendar, kdo te je pa navadil tako grdo kleti?« — Začuden me pogleda in reče: »Od sina našega tovarnarja sem se navadil.« Nato mu rečem: »Ej, moraš pa dobro glavo imeti, ko si se v tem kratkem času tako veliko naučil. Glej, jaz sem že dve leti pri tebi in sem te že tolikrat slišala kleti, pa se le še doslej nisem naučila.« Pri teh besedah me pogleda, zardi in — molči.«

Preteklo je že deset let in od takrat ga nisem slišala več kleti. To me je zelo veselilo. Že večkrat sem Boga zahvalila, da mi je dal ta navdihljaj, ki sem z njim poboljšala svojega moža.

Tiralica. Tat, ki je na sumu, da je tatvino izvršil, je nosil sivkast klobuk. Če ga pa sedaj več nima, je toliko bolj sumljiv.

Napak zastopila. Zdravnik: »Ali je mož, ki je padel z odra, že prišel k sebi?« — Sosea: »Ne, je pri nas.«

Že naprej vé. Prijatelj: »Gospod Tratinik, kaj bi bilo, če zadenele veliki dobitki v razredni loteriji?« — »To že naprej vem, da dobim drugi dan vsaj petdeset prošenj za podporo.«

Vprašanja in odgovori.

??: Na vprašanja brez podpisa navadno ne odgovorjamo; pa naredimo enkrat izjemo! — Hribja resa (nemški »Frauenmantel« ali »Sintau«) je majhna cvetka, ki raste po vlažnih krajih in gozdovih, cvete pa meseca maja in junija. Listi so zaokroženi, sedmero- včasih tudi deveteroprsti ter pokriti s tenkim puhom. Cvetje je drobno, kobljičasto, svetlozelene barve. Rast »Hribje rese« presega za spoznanje visokost navadne rdeče jagode.

A. C., L.: Zvišanje podpore za otroke pod 8. letom se dovoljuje pač po mestih in večjih industrijskih krajih, kjer je draginja bolj občutna, in če družina gostuje.

F. L. — Staroapno, p. Turjak: Na Vaše vprašanje zaradi moža Vam bi utegnila dati kaj podatkov edino posredovalnica c. kr. avstr. družbe Rdečega križa na Dunaju (Wien VI., Dreihufeisengasse Nr. 4), zlasti ker Vam je naslov znan.

M. H. — Zasip: Gorčično moko (ali vsaj seme) prodajajo po drogerijah in večinoma po vseh lekarnah.

Najnovejše z bojišč.

Italijansko bojišče. Uradno se je razglasilo: Da ohranimo svojo popolno svobodo ob nastopu z Italijani, smo skrajšali bojno črto v napadalnem prostoru med Brento in Adižo. Ta premaknitev se je izvršila neopaženo, nemoteno in brez izgub. — V Dolomitih, na koroški in primorski črti trajajo topniški boji dalje.

Rusko bojišče. Zanonodno od Sokula v Voliniji so zasedle nemške čete z naskokom ruske postojanke v širini 3 km. Boji še niso prenehali. — Od 16. junija dalje je Liusingenova armada ujela 11.097 Rusov.

Letalski napad na Karlsruhe. Sv. Reš. Telesa dan popoldne so francoski letalci metali bombe na Karlsruhe in ubili 110 oseb, 147 pa ranili.

Dobre knjige.

Alešovec, Kako sem se jaz likal. 3 zvezki 3 K 60 vin.

Alešovec, Ljubljanske slike, podoba ljubljanskega mesta pod drobnogledom. 1 K 80 vin., vezano 2 K 60 vin.

Alešovec, Ne v Ameriko. Povest. 1 K 50 vin., vezano 2 K 40 vin.

Založila Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Alešovec je kot pisatelj popolna in živa slika naroda, iz katerega je izšel. Njegovi spisi se odlikujejo po poznanju razmer, v katerih je živelo slovensko ljudstvo, in po ostri, osoljeni domači šali in zabavlji, ki zadene v živo, kamor je namenjena. Kdor si je nabavil eno njegovih povesti, bo skušal dobiti tudi ostale njegove spise.

Slovarček nemškega in slovenskega jezika. Sestavil dr. J. Šleibinger, c. kr. profesor. Cena 1 K 20 vin., v platnu vezan 1 K 80 vin. Založila Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Za samouke, šolsko mladino in sploh vse, ki se bore s težavami nemškega jezika, je ta slovar silno koristen in potreben učni pripomoček. Slovarček navaja namreč pri nemških besedah vse izjemne oblike in pomaga tako samouku, da si nemške besede ne samo zapomni, temveč da jih zna tudi praktično rabiti.

Šenoa, Zadnja kmečka vojska. Cena 1 K 60 vin., vezano 2 K 60 vin. Založila Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Boji slovenskega kmeta proti svojemu tlačitelju graščaku so ena najzanimivejših pa tudi najžalostnejših epizod iz zgodovine

32

ANGLO-AVSTRIJSKA BANKA.

Prospekt.

S cesarskim ukazom z dne 4. junija 1916. l. (drž. zak. št. 170) se je dovolila pod Najvišjim pokroviteljstvom Nj. Veličanstva cesarja stoječi

Austrijski družbi Rdečega križa

izdaja posojila na srečke v imenski vrednosti **40 milijonov kron**, razdeljeno na

2.000.000 srečk po 20 kron imenske vrednosti

(20.000 serij po 100 številčk).

Po načrtu za žrebanje znašajo **velike dobiteljice**

K 500.000, K 300.000, K 200.000, 150.000 in K 100.000.

Velike dobiteljice se do zadnjega žrebanja ne zmanjšajo nikdar pod znesek

K 100.000.

Druge dobiteljice so odmerjene s **K 50.000, K 40.000, K 30.000 in K 20.000** in mnogoštevilne dobiteljice so ustanovljene z zneski po **K 10.000, 5000, 1000 in K 500.**

Posojilo na srečke se popolnoma poplača od 1916. l. do 1956. l. in **najmanjša dobiteljica**, s katero mora biti dvignjena vsaka srečka v najneugodnejšem primeru, naraste v štiridesetletni dobi razdolževanja

od K 30.— do K 48.—.

Za zavarovanje tega posojila obstoji **loterijski zaklad**, ki bo stalno naložen v pupilarno varnih vrednostnih papirjih. Loterijski zaklad upravlja nadzorni svet, ki je sestavljen iz zastopnikov Avstrijske družbe Rdečega križa in Anglo-avstrijske banke in ki ga kontrolira cesarski komisar.

Dvignjene srečke, ki se vzamejo iz obteka, se bodo izplačevale tri mesece po žrebanju pri blagajnici Anglo-avstrijske banke na Dunaju.

Za kotiranje srečk na Dunajski borzi se bo prosilo, ko se začne oficijalni borzni promet.

Na Dunaju, dne 16. junija 1916.

Anglo-avstrijska banka, S. M. v. Rothschild, dunajsko Bančno društvo, c. kr. Splošni avstrijski zem. kreditni zavod, c. kr. priv. avstrijski kreditni zavod za trgovino in obrt, Spodnje avstrijsko eskomptno-društvo, c. kr. priv. avstrijska zemljiška banka, Union-banka, Središnja banka nemških hranilnic, Splošna položna banka, Dunajsko-lombardna- in eskomptna banka, c. kr. priv. bančno menjalno delniško društvo „Mercur“, c. kr. Splošna prometna banka, c. kr. češka Union-banka, Živnostenská banka.

Na podlagi predstoječega prospekta

se vabi s tem na podpisovanje 2.000.000 srečk

posojila na srečke

Avstrijske družbe Rdečega križa iz leta 1916 (Nove srečke Avstrijskega Rdečega križa).

Pogoji podpisovanja so naslednji:

1. **Podpisna cena znaša 30 kron za srečko**

od tega je položiti 5 kron za srečko v gotovini takoj ob zglasitvi podpisa za varščino, ostanek pa je plačati takoj, ko se naznani pridelitev, najkasneje dne 31. julija 1916 l., drugače zapade za varščino plačano prvo plačilo 5 kron.

2. **Rok podpisovanja se prične**

dne 27. junija 1916. l. in se konča dne 10. julija 1916. l.

3. Podpisuje se v bankah, bančnih hišah in menjalnicah ter na drugih mestih, ki se imenujejo, v običajnih opravičnih urah.

4. Ako se podpiše več srečk nego jih je izdanih za podpisovanje, se prideji manjše število. Podpisnikom, ki podpišejo ali do 10 srečk prosto ali do 100 srečk z enoletno zaporo prodaje, se daje prednost ob prideljevanju.

5. Plačila na račun, ki so se plačala ob podpisu, ki pa postanejo prosta, ker se je pridelilo manjše število srečk, se porabijo za nadaljnje plačilo na podstavi priglasitve prideljenih srečk, ostanek, ki je morda še potreben, pa se mora plačati v roku, določenem v točki 1. Morebitni presežek se takoj vrne v gotovini.

Gospodarska Zveza v Ljubljani

ima v zalogi sledoča krmila:

Grešove tropine (cele) v ploščah po K 84— in zmlota A K 87— za 100 kg brez vreč.

Rapsove tropine v ploščah po 76 K brez vreč A 100 kg.

Olupke sladkorne pese v balah in vrečah po 50 kg A K 53— za 100 kg brez vreč.

Sledkorno kravno liso po 51— K za 100 kg z vrečama vred.

Poljedelci! Naročajte pri Gospodarski zvezi semena, ječmen, domačo in nemško deteljo, grahlo in semensko koruzo za zeleno krmo.

Kmetovalci! Freshbite si od Gospodarske zveze kofajto, kalijevu sol, 8%, kalijev. 18—20%, mineralni in kostni superfosfat, mešana gnojila, zlasti 14%, cilindro, ki se dobi v papirnatih vrečah po 50 kg za K 10— A 100 kg z vrečo vred. Naročniki nam dostavljajo lastne vreče franco naš naslov, sicer se naročila ne bodo mogla izvršiti, ker železnica v papirnatih vrečah blaga ne sprejema. Dobi se tudi v platinih vrečah po 13-20 K A 100 kg z vrečo vred.

Odštej prodajo knjižico „Živnarejci in vojna“ Katoliška Bukvarna.

Gospodarska zveza pa **nakupuje** tudi po najugodnejših cenah koruzne storže, ajdove, pšene in druge pleva.

Poljedelske stroje, motorje, mlatnice itd. naročajte le pri Gospodarski Zvezi.

izbrano se je obneslo za vojaka v vojski in
sploh za vsakega kot najboljši

bol oblažajoče mazanje

pri prehladu, reumatizmu, gripu, infleksi,
prsti, vratni in bolesti v hrbtu

Dr. Richter-ja

Sidro-Liniment. capitel
comp. os.

Nadomestilo
za Sidre-Pain-Expeller.

Steklenice kroj — 90, 1 50, 2 —

Dobiva se v lekarnah ali direktno
v Dr. Richter-ja lekarni „Pri vlatem letu“,
Praga, I., Elizabetna cesta 5.

Dnevno razpošiljanje.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani.

n. a. Gro. živl. in varst. nego. in jamst. zavarovalnica

sprejema zavarovanja na doživetje in smrti,
otroških dot. rentna in ljudska, neugodna in
jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.
Udeležba na dividendah pri življenjski zavarov.
že po prvem letu.

Stanje zavarovanj koncem 1914 K 173.400.838—
Stanje gar. fondov koncem 1914 K 48.732.922-76
V letu 1914 se je izplačalo za-
varovancem na dividendah
čistega dobička K 432.232-66

Šteje vamerava skleniti življenjsko zavarovanje veljavno bhrati za vojno
zavarovanje, saj se v istem letu obrne do gotovimostno podružnico.

Prospekti zastoj in pošiljane prosto.

**Sposobni zastopnik se sprej-
mejo po najugodnejšim pogoji.**

Marije Terezije cesta 12.

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je:

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

proti požernim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov
Ljubljana, Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Zavarovanja sprejema proti posrnim škodam: 1. raznovrstne mešane stavbe, kakor tudi stavbe med vasom
agradbe, 2. vse premično blago, mobilije, polske orožje, stroje, živino, zvonove in enako, 3. vse polske pri-
delke, žita in krmo, 4. zvonove proti preletu, 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživetje
in druge kombinacije in proti neugodam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za deželno
inšpektorstvo zavarovalnice od katere ima tudi deželni odbor kranjski podružnico.

Varnostni zakonik in učilne, ki so znašale 1. 1913 K 62.55-17, so poskočile koncem 1. 1913 na K 735.147-17.

Toda, imajo vsi zavarovalniki za ta edini slovenski zavod, tenkoč bi nastal zaklad.

Ponudbe in poljanja čaje ravnanje, glavno poverjenstvo v Celju in na Procelu, kakor tudi
po vseh letih nastavljeni poverjeniki.

Cene primerno, hitra cenitev in takojšnje izplačilo.

GOREC

**KOLESA PRIZNANO NAJ-
BOLJŠA SEDNOSTI X**

A. GOREC

**LJUBLJANA MARIJE TERE-
ZIJE CESTA 17. 14. NOVI SVET**

**NASPROTI KOLIZEJA ZAM-
TEVAJTE PRVI SLOV. CENIK**

BREZPLACNO

Čevlje za dame

ali prazniške za dekleta
in tudi za otroke, le fino,
trpežno in moderno bla-
go vseh vrst, takoj pre-
skrbti in razpošilja do-
mača večakinja na po-
vozje po najnižjih dnev-
nih cenah, proti nagradi
50 vinarjev na paru, za
trudnabave in pošiljave.
Pri naročilu je potrebno
navesti: a) številko veli-
kosti ali poslati obris
stopala; b) navesti vrsto
in barvo usnja (boks ali
ševro); c) obliko (ameri-
kansko, kavalirsko ali
drugo); d) visoke ali
nizke, široke ali zbite;
e) boljše ali cenejše blago.
Nakupajate se zamenja.
Ker cene rastejo in blaga
primanjkuje, se temveč
prihrani čim prej se na-
ročiti. Z udanostjo

Hermine Pavliček,
Dunaj, H. Retho Kreuzgasse 6/10.

Agitirajte za 'Domoljuba'

Kupujte v Katoliški
Bukvarni!

Kuverte s firmo,
pisma,
račune itd.

izvršuje natančno
po naročilu
Katoliška
tiskarna
v Ljubljani.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovano združeno z omejenim jamstvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Redni davek plačujejo iz svojega.
Zunanji vlagateljem so za poši-

4³/₄%

ljanje denarja na razpolago brez-
plačno položnice poštne hranilnice.

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let, pa tudi izven
odsekov proti poljubne dogovorjenim odplačilom. — Dovoljujejo se ranjska
posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali proti poročstvu.

Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 K. Deležnikov je bilo koncem leta
1913 2492 z 17406 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6.788.340 K.

Načelstvo:

Predsednik: Andrej Valer, prelat in stolni kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

Ivan Sežnik, stolni kanonik v Ljubljani.

II. podpredsednik:

Karel Poljak ml., tovarnar v Ljubljani.

Član: Ivan Dolenc, c. k. profesor v Ljubljani; dr. Jožef Grušen, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Koblar,
dekan v Kranju; dr. Marhar Alojzij, gimn. profesor v Ljubljani; dr. Jakob Mohorič, odvetniški kandidat
v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; B. Remec, ravatelj trg. sole v Ljubljani; Anton Sušnik,
c. k. gimn. profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v Ljubljani; dr. Aloš Ušenik, prof. bog-
oslovja v Ljubljani; Fran Verbit, c. k. gimn. prof. v Ljubljani; Ignacij Zapletnik, katehet v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Eršič, c. k. profesor in kanonik v Ljubljani. — Član: Anton Cadež, katehet v Lju-
bljani; K. Gruber, c. k. št. št. rač. oficijal v Ljubljani; profesor v Ljubljani; Avguštin Zajc, c. k.
rač. revident in posestnik v Ljubljani.